

Popis svih prodajnih umjetničkih galerija sa izložbenim salonima za slike, grafiku i plastiku.

U posebnom dijelu dan je popis aukcijskih kuća koje organiziraju aukcije za javnu prodaju umjetnina.

Popis izdavačkih kuća koje štampaju umjetnička izdanja, grafike, reprodukcije i slično sa programima njihovih izdanja.

Popis umjetničkih časopisa - časopisi za arheologiju, historiju umjetnosti, narodnu umjetnost, analogne godišnjake i slično.

Antikvarijati i knjižare isključivo sa djelima o likovnoj umjetnosti, arheologiji, stare i nove grafike, stare štampane knjige i slično.

Listajući po ovom priručniku moramo naglasiti da je za potrebe naših ustanova ovo jedini priručnik koji donosi ove i ovakove informacije za koje su naši muzeji, muzejski radnici, likovni umjetnici, akademije i instituti neposredno zainteresirani. Ovdje su dane iscrpne informacije iz širokog područja likovne umjetnosti, kolekcijskih i izložbenih organizacija i ustanova, za konzervaciju i restauraciju umjetničkih djela, trgovine umjetninama i antikvitetima. Za muzeje i muzejske radnike ovdje je popis svih muzejskih radnika svijeta sa oznakom njihove specijalnosti što olakšava i omogućuje međunarodnu stručnu suradnju.

Zainteresirani muzeji i ustanove mogu priručnike nabaviti preko knjižare "Mladost", 41000 Zagreb, Ilica 40, ili drugih knjižara, ili direktno na adresu Internationales Kuns-Adressbuch - Müller K.G - D. 6000 Frankfurt (Main) 1, P.O. Box 2187. Cijena za oba sveska je 165.- DM.

A.B.

PRIMJER PAVLA BELJANSKOG

PODSTREK DARODAVCIMA

Na osnovu testamenata i ugovora za posljednjih deset godina preko 3.000 umjetničkih dela iz privatnog vlasništva prešlo u društvenu svojinu

Istaknuti francuski književnik, esteta i poznavalac likovnih umetnosti Andre Malro jednom je napisao: "Privatno vlasništvo umjetničkih dela, već ionako ograničeno, sve češće prestaje sa životom vlasnika. Remek-dela se posuđuju za retrospektive, gotovo sve velike zbirke završavaju u muzeju".

Tih Malroovih reči prisetili smo se u danima kada se navršava deset godina od smrti poznatog kolekcionara i darodavca izuzetno vredne zbirke likovnih dela naše umetnosti iz prve polovine ovog veka Pavla Beljanskog.

Budući svestan ograničenosti i sudbine privatnog vlasništva umetnina, Pavle Beljanski bio je svestan i cene kulturnog nasleđa, i šta ono znači za sredinu iz koje je ponikao. Objasnjavajući, 3. aprila 1963. studentima Pravnog fakulteta u Novom Sadu svoje namere i želje, on je, između ostalog, rekao: "Mora se imati uvek u vidu da je čovek deo celine. Bezbrojne niti vezuju ga sa generacijama koje mu prethode, koje su za njegovo dobro činile ogromne žrtve... Mi danas žanjemo ono što su drugi sejali. Zato mi imamo veliku moralnu obavezu da ovaj dug vratimo, i to prvenstveno generacijama koje za nama dolaze; mi, takođe moramo da sejemo da bi one požnjele plodove. Stojeći na ovom gledištu, ja sam vratio svoj dug na taj način što sam, jednim malim delom, dao svoj doprinos našoj kulturnoj izgradnji...".

Razumevanje zajednice

Današnja umetnička galerija Spomen-zbirka Pavla Beljanskog u Novom Sadu na najbolji način potvrđuje da citirane reči nisu mogle ostati bez odjeka. Davno je prošlo vreme kada je čuveni kolekcionar Joca Vujić iz Sente bezuspešno uložio maksimum napora da ubedi bivšu vlast i novosadske zvaničnike između dva rata u potrebu postojanja njegovog muzeja, kada je dr Jovan Milekić iz Subotice svojim relativno skromnim sredstvima pokušavao da otvori muzej u dvorištu svoje kuće. Sada se radilo o razumevanju čitave naše socijalističke zajednice, o svesnom ulaganju i nastojanju celog cruštva, koje je osetilo potrebu i značaj ovakvih institucija i priznalo dragoceni doprinos pojedinaca-darodavaca.

Veoma ceneći poklon Pavla Beljanskog i njegovu želju da se pridruži opštem nastojanju na podizanju kulture naroda, posetivši u par navrata Spomen-zbirku predsednik SFRJ Josip Broz Tito odao mu je svoje visoko priznanje i izrazio zahvalnost.

Reći priznanja Pavlu Beljanskom i Izvršnom veću Vojvodine, koje je omogućilo stalnu prezentaciju zbirke, uputili su mnogi društveno-politički, naučni, kulturni radnici, radni ljudi iz svih naših krajeva, članovi raznih delegacija i pojedinci iz inozstranstva.

Vredan je pomena i ovaj zabeleženi utisak francuskog književnika i umetničkog kritičara Zana Kaoua: "Očaran sam ovom šetnjom kroz jugoslovensku umetnost jednog razdoblja, tako osećajnog i osobenog, onakvog kakvog nam ga prikazuje ova zbirka koja svedoči o ukusu i duhu njenog tvorca. Ovdje postoji jedno podneblje, oduhovljena sredina, ovde je čitav jedan svet jasno uobličен, i to retke kakvoće, utančane i izvorne poezije".

Prvi put je tako, Vojvodina 1961. godine za jednu likovnu zbirku, po želji darodavca, namenski sazidala posebnu zgradu, i to je imalo velikog odjeka u javnosti. U relativno kratkom vremenu, u SAP Vojvodini su u raznim mestima poklonjene i otvorene zbirke, negde kao samostalne ustanove, a negde u okviru zavičajnih muzeja. Među darodavcima su i pojedini umetnici ili članovi njihovih porodica. Ukupno uzev, samo na osnovu testamenta i zaključenih ugovora o poklonu, u društvenu svojinu prešlo je preko 3.000 dela (slika, skulptura, tapiserija, grafika i crteža). Sem toga, primljen je na poklon i znatan fond dokumentarne građe, predmeta primenjene umetnosti i stilskog nameštaja, kao i značajna memorijale. Time

je omogućen sistematski muzeološki tretman poklonjenih fondova.

Iako se vojvođanske donacije i legati ne mogu meriti sa čuvenim svetskim kolekcijama, ni po mogućnostima za prezentaciju, za našu sredinu su oni, u odnosu na samo pedeset godina unazad, krupan pojedinačni zalog i društveni poduhvat. Na te poklone i zaveštanja danas se gleda kao na ravnopravne i jednakovremene muzejske i galerijske ustanove. Njihov obim je, istina, obično manji od muzejskih zbirki nastalih dugotrajnim ulaganjem društva i kontinuiranim radom profesionalnih stručnjaka, ali je njihova vrednost i funkcija od posebnog društvenog interesa.

Podsticajni primer

Primer zbirke Pavla Beljanskog, sa sigurnošću se to može reći, veoma je podsticajan. Danas je u Vojvodini više galerija nastalo i postavljeno zahvaljujući donatorima i legatorima, a manje na osnovu državnih i drugih otkupa institucionalnog karaktera. Njihova uloga u našem društvu je vidna i dragocena, a još veći podsticaj za nove poklone, za nesebični "doprinos kulturnoj izgradnji", svakako će dati i naše samoupravno zakonodavstvo. Za donošenje zakona o donacijama i legatima, pored onih o fondacijama i zadužbinama, zainteresovani su i kolekcionari i muzejski radnici, pa je o tome i podnet predlog na nedavno održanom VIII kongresu Saveza muzejskih društava Jugoslavije.

Vera Jovanović

Z a g r e b

SALON SCHIRA

Izložbama slika, grafika, crteža, skulptura, te knjiga, agilni i sa dugom tradicijom Salon Schira (radionica, inače, za izradu okvira slika) prezentira zaista širokoj javnosti, u izlogu ili unutar svojih prostorija, renomirane hrvatske likovne umjetnike.

Minucioznim osjećanjem za aktuelno u likovnim zbivanjima, odabrani su tu osmišljeni sadržaji iz opusa pojedinih umjetnika kojima se želi uvijek nešto ili inicirati, obilježiti (godišnjice, nagrade, retrospektivne izložbe i sl.).

Vrijedno je napomenuti da se u Salonu Schira izložbe priređuju već od 1927.godine pa sve do 1945. kada nastaje jedan duži prekid do 1961. godine. Iste godine obnavlja se, izložbom "Gorgona" u izboru profesora Vanište, Putara i Roce, tradicija.

Na izložbama ili prikazima a često i najavama retrospektivnih izložaba u gradu, zastupljeni su bili i I.Lacković, I.Rabuzin, M.Skurjeni, I. Friščić i V.Nevjestić (u povodu dodijele Vjesnikove nagrade "J.Račić"), E.Vidović (obilježba godišnjice rođenja), N. Kavurić-Kurtović, K.Hegedušić, Lj.Babić, Z.Sulentić, M.Brajnović, M.Tartaglia (u povodu 80.godišnjice rođenja), Z.Sertić.